

UCHWAŁA NR IV.30.2015
RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE
Z DNIA 26 MARCA 2015 ROKU

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332) **Rada Miejska w Twardogórze uchwala, co następuje:**

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Twardogóra.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Witold Szydelko

Załącznik
do uchwały nr IV.30.2015
Rady Miejskiej w Twardogórze
z dnia 26 marca 2015 r.

**GMINNY
PROGRAM
WSPIERANIA
RODZINY
NA LATA
2015 - 2017**

1. WPROWADZENIE

„Dzisiejszy człowiek, który żyje miłością i pięknem, to dziecko, które wczoraj żyło radością”

Ronald Russell

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Fundamentem tego Programu jest przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnej troski i pomocy ze strony dorosłych. Środowisko to powinno zapewnić harmonijny rozwój, przyszłą samodzielność życiową, a także ochronę przysługujących im praw i wolności oraz dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym dziecka.

Rodzina szczególnie oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycji, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Może skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa jak i w okresie dojrzewania młodzieży.

Jednak nie wszystkie rodziny prawidłowo realizują zadania opiekuńcze, wychowawcze, socjalizacyjne i ekonomiczne. W dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie oraz zaburzają prawidłowy rozwój dziecka i proces wychowawczy. Trudności w rodzinie mogą być spowodowane:

- czynnikami zewnętrznymi takimi jak np. bezrobocie, długotrwała choroba,
- czynnikami tkwiącymi w samej rodzinie tj. uzależnienia, przestępczość, przemoc w rodzinie, brak umiejętności wychowawczych, zaniedbywanie obowiązków.

Dzieci dorastające w dysfunkcyjnych rodzinach nabywają nieprawidłowe wzorce funkcjonowania, co odzwierciedla się negatywnie na jej członkach, a tym samym na całym społeczeństwie.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc im może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym (w tym sąsiedzkim), sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasady pomocniczości.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Dlatego działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są ze względów społecznych i ekonomicznych szczególnie wskazane także z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytym dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

h. lly

2. PODSTAWY PRAWNE DOKUMENTU

Przy opracowywaniu Programu Wspierania Rodziny wzięto pod uwagę następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. z 2015 r. poz. 332) reguluje zasady wspierania i pracy z rodziną, omawia organizację pomocy i wychowania dziecka, pieczę zastępczą, pomoc dla osób usamodzielnionych, określa zadania administracji publicznej we wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.) określa zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje i zasady udzielania świadczeń.
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 114 j.t.) określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i ich wypłacania.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 ze zm.) określa zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- Ustawa z dnia z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2013 r. poz. 124 ze zm.) określa zasady przeciwdziałania narkomanii.
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.) określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r Nr 180 poz. 1493 ze zm.) określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.) dot. m.in. zasad współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149) określa zadania państwa o zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.
- Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Twardogóra na lata 2012-2020

Podczas realizacji programu zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in.: z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa.

H. lly

3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Na dzień 31 grudnia 2014 roku liczba mieszkańców Gminy wynosiła 12.922 osób, w tym 6.522 kobiet i 6.400 mężczyzn. W ogólnej liczbie mieszkańców 2.412 osób (18, 66%) to dzieci i młodzież do lat 17.

Skala bezrobocia na dzień 31.12.2014 przedstawia się następująco:

Tabela nr 1. Osoby bezrobotne

Bezrobotni	Rok 2014
ogółem	710
w tym: kobiet	381
z prawem do zasiłku ogółem	87
w tym kobiet	41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnicy

Na terenie Gminy funkcjonują:

- publiczne i niepubliczne placówki oświatowe,
- baza sportowa: Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, obiekty sportowe i boiska przyszkolne,
- świetlice środowiskowe
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS),
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy
- organizacje pozarządowe

Wyżej wymienione podmioty pozwalają dzieciom i młodzieży realizować swoje zainteresowania, a także organizują im czas wolny, pomoc w nauce. Zapewniona jest pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożone demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Również dzieci i młodzież otrzymują pomoc w pokonywaniu trudności szkolnych. Organizowany jest również czas wolny. Rodzice mają możliwość uczestnictwa w imprezach integracyjnych, okolicznościowych oraz warsztatach edukacyjnych.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza społeczna oraz danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, co przedstawiają poniższe zestawienia.

W. Hup

Tabela nr 2. Rodziny korzystające z pomocy MOPS

Rok	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w tych rodzinach	% mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin z dziećmi	Liczba osób w rodzinach
2014	153	431	3,33	57	272

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela nr 3. Powody udzielania pomocy rodzinom przez MOPS

L.p.	Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin	
		2013	2014
1.	Ubóstwo	36	30
2.	Sieroctwo	0	0
3.	Bezdomność	3	2
4.	Bezrobocie	57	42
5.	Niepelnosprawność	36	22
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	33	23
7.	Przemoc w rodzinie	1	0
8.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	25	20
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	36	29
	w tym: rodziny niepełne	19	15
	rodziny wielodzietne	8	7
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	1
11.	Alkoholizm	12	9
12.	Narkomania	0	0
13.	Zdarzenia losowe	1	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

h. (h)

Z przedstawionej tabeli wynika, że najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy było: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Problemy opiekuńczo - wychowawcze stanowią przyczynę umieszczenia dzieci i młodzieży w placówkach opiekuńczo - wychowawczych lub resocjalizacyjnych, a dla dorosłych ofiar przemocy domowej są powodem szukania schronienia i porad w instytucjach i organizacjach pozarządowych.

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stanowił ok. 19% ogółu rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Na dzień 31.12.2014 r. przebywało w pieczy zastępczej z terenu Gminy 15 dzieci z 9 rodzin. Najczęstszy powód to zaniechanie obowiązków rodzicielskich oraz alkohol rodziców oraz nie realizowanie obowiązku szkolnego.

Tabela nr 4. Rodziny zastępcze

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba dzieci rok 2013	Liczba dzieci rok 2014
Rodzina zastępcza spokrewniona	3	4
Rodzina zastępcza zawodowa, w tym rodzina zawodowa zastępcza pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego	4	5
Placówka opiekuńczo-wychowawcza	3	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Do rodzin biologicznych powróciło;

h. / Up

- jedno dziecko z rodziny zastępczej w roku 2013
- jedno dziecko z Placówki opiekuńczo-wychowawczej w roku 2014

Asystent rodziny jest znaczącym elementem systemu wspierania rodziny w środowisku. Może on zostać przydzielony rodzinie przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze na wniosek pracownika socjalnego lub na mocy decyzji sądu rodzinnego.

W roku 2014 ośrodek zatrudniał jednego asystenta rodziny na podstawie umowy o świadczenie usług dla czterech rodzin.

Asystent opracowywał z rodziną plan w ramach, których zostało udzielone następujące wsparcie;

- wzmocnienie roli i funkcji rodzin,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodzin,
- dążenie do reintegracji rodzin,
- pomoc w opiece i wychowaniu dzieci,
- pomoc w dostępie do poradnictwa specjalistycznego.

4. KOORDYNATOR PROGRAMU

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015 – 2017 jest Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

5. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2015 – 2017. Jest to dokument otwarty i może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

h. lly

6. ODBIORCY PROGRAMU

1. Adresatami Programu są rodziny zamieszkałe na terenie Miasta i Gminy Twardogóra przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (rodziny dotknięte bezrobociem, ubóstwem, doświadczające przemocy w rodzinie, uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych używek, małoletnie matki i ojcowie oraz rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia swoim i dzieci, zdarzeniami losowymi, sytuacjami kryzysowymi, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska) oraz dzieci i młodzież zagrożona demoralizacją.
2. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

7. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel programu;

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów programu:

1. Praca z rodzinami w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, prowadzona m.in. przez pracowników MGOPS-u i placówek oświatowych oraz asystentów rodziny.
2. Zatrudnianie asystentów rodziny.
3. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
4. Udzielanie przez MGOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowujących dzieci dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej itp.).

6. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (w szczególności na obszarze wiejskim Gminy), m.in. poprzez rozszerzenie oferty i dostępności zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku.
7. Rozszerzenie dożywiania dzieci uczęszczających do placówek oświatowych działających w gminie.
8. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, w szczególności zamieszkałych na obszarze wiejskim Gminy.
9. Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej w gminie.
10. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie.
11. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2015-2017(3 lata).

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz Miasta i Gminy, Rada Miejska, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówka przedszkolna, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, szkoła ponadgimnazjalna, placówki służby zdrowia, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, kościoły.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

h. / hup

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych bezpłatnym poradnictwem specjalistycznym,
- liczba dzieci objętych dożywianiem,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- zwiększenia dostępności opieki przedszkolnej,
- zwiększenia szans edukacyjnych uczniów zamieszkałych na obszarze wiejskim gminy,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poprawy koordynacji działań podmiotów wspierających rodzinę i dziecko.

L. (114)